

ERHVERVSJURA

Grænsebomme kan ikke forhindre kriminalitet

SAMARBEJDE: EU og altså også Europol og Eurojust er uhyre værdifulde i kampen mod den moderne tids kriminalitet.

LARS BO LANGSTED
professor, IECC
Juridisk Institut
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

»Det er vel så godt, som det kunne blive.«

På den måde har en stor del af de danske politikere udtalt sig i sidste uge, når de blev bedt om at kommentere den aftale om Europol, som regeringen nu har fået mandat til at forhandle på plads med Europa-Kommissionen.

Der er ikke sluppet meget ud om de præcise muligheder, kommissionen har givet den danske regering som forhandlingsgrundlag, og det er jo som bekendt i detaljen, at djævelen gemmer sig. Men ud fra den aftaletekst, partierne er blevet enige om, har vi dog en fornemmelse af, hvad det er, vi kan få efter den 1. maj 2017, og – især – hvad vi efter den dato ikke længere er en del af.

I dag er vi fuldgældige medlemmer af Europol og af Eurojust. Europol er i dag kernen om det politimæssige samarbejde i EU, og det er Europol, der har en lang række databaser, som dansk politi gennem årene har været flittige brugere af.

Databasesystemet, kaldet EIS, indeholder oplysninger om alvorlige forbrydelser begået i Europa, om mistænkte og om dømte personer, kriminelle strukturer og forbrydelser og de midler, der er anvendt til at begå dem.

De nationale politistyrker kan bruge systemet til at tjekke personer og genstande – f.eks. telefoner, biler eller e-mails.

Ifølge aftalen vil det fortsat være muligt for dansk politi at søge i disse databaser – nu blot gennem en "mellemmand", der foretager søgningen for os. Hvad vi ikke automatisk er en del af, er den videre udvikling af disse systemer, der pågår hele tiden, som f.eks. sådan at politifolk, der arbejder ude i marken og lige har standset en mistænkelig bil, med det samme vil kunne søge direkte i systemet.

Eurojust er Europol's pendant for anklagemyndigheden. Eurojust har ikke dagoperationelle databaser på samme måde som Europol, men i Eurojust er der samlet personer fra de nationale euro-

pæiske anklagemyndigheder, så de uhindret og hurtigt kan søge bistand hos hinanden om regler og procedurer i de respektive lande – og ikke mindst hvor man hurtigst får kontakt med en relevant person i det pågældende land, når man f.eks. skal have foretaget forskellige rettlige tiltag med videre. Også medlemskabet af Eurojust sagde vi nej til ved folkeafstemningen sidste år, og det indebærer, at vi også mister denne kontaktmulighed.

Hvad værre er, er, at både Europol og Eurojust kan koordinere og medvirke i de "fælles efterforsknings-teams", såkaldte JITs, som i dag er uvurderlige redskaber i kampen mod den grænseoverskridende kriminalitet.

Som eksempel kan nævnes den verserende sag om svindlen med udbytteskat. Her er der etableret et fælles efterforskningsteam bestående af Belgien, Danmark, Tyskland og England, der arbejder på at koordinere efterforskningen i sagen, hvor både Belgien og Danmark er ramt, og hvor Tyskland og England tilsyneladende fungerer som hvidvaskningslande.

Norge er også ramt af svindlen, men er ikke medlem af efterforskningsteamet, fordi

landet ikke er medlem af Eurojust. I en sådan sag om grænseoverskridende økonomisk kriminalitet er et fælles efterforskningsteam en helt indlysende styrke.

Tilsvarende har JITs, etableret gennem Europol og Eurojust, vist deres værdi i forbindelse med cybercrime, hvor det flere gange er lykkedes for disse teams at få anholdt hackere m.v., der har arbejdet ud fra ét land og ramt computere i en række andre lande.

Aftaleteksten fra partierne nævner intet om disse fælles efterforskningsteams, og den mest nærliggende grund til dette må antages at være, at aftalen ikke vil give Danmark mulighed for at deltage i disse teams efter den 1. maj 2017. Vi kan så bare håbe, at det til den tid er lykkedes at få opklaret sagen om udbytteskat og få stillet den eller de skyldige til regnskab og få fundet alle deres gemte midler.

Der er dog desværre ingen grund til at tro, at cybercrime og anden grænseoverskridende økonomisk kriminalitet holder op den 30. april 2017. Og da vil vi så ikke længere kunne være med.

Heller ikke oplysninger fra det nye passagerregister (PNR) vil vi komme til at

deltage i ifølge aftaleteksten. Vi vil heller ikke komme til at få indflydelse på det eksisterende cybercrime-center i Europol eller det kommende center for bekæmpelse af terrorisme.

Hvordan samarbejdsfladen med disse vitale afdelinger vil se ud i en kommende aftale med kommissionen, nævner aftaleteksten intet om.

På længere sigt må det også forventes, at Danmark glider ud af de eksisterende EU-regler om den europæiske arrestordre og mulighederne for beslaglæggelse m.v., idet disse forventes at ville blive en del af det overstatslige samarbejde.

Det er med andre ord meget vanskeligt at se for sig, hvordan »dansk politi (fortsat) har de mest effektive redskaber i kampen mod grænseoverskridende kriminalitet«, som forligsaftaleteksten slutter af med efter løftet om løbende at overveje »eventuelle kompenserende tiltag«.

Det kræver en uhyre veludviklet fantasi at forestille sig, hvilke »kompenserende tiltag« der skulle kunne være lige så effektive som et fuldt medlemskab af Europol og Eurojust – herunder ikke mindst set i lyset af de kriminelles boltren sig i

”

Det kræver en uhyre veludviklet fantasi at forestille sig, hvilke »kompenserende tiltag« der skulle kunne være lige så effektive som et fuldt medlemskab af Europol og Eurojust.

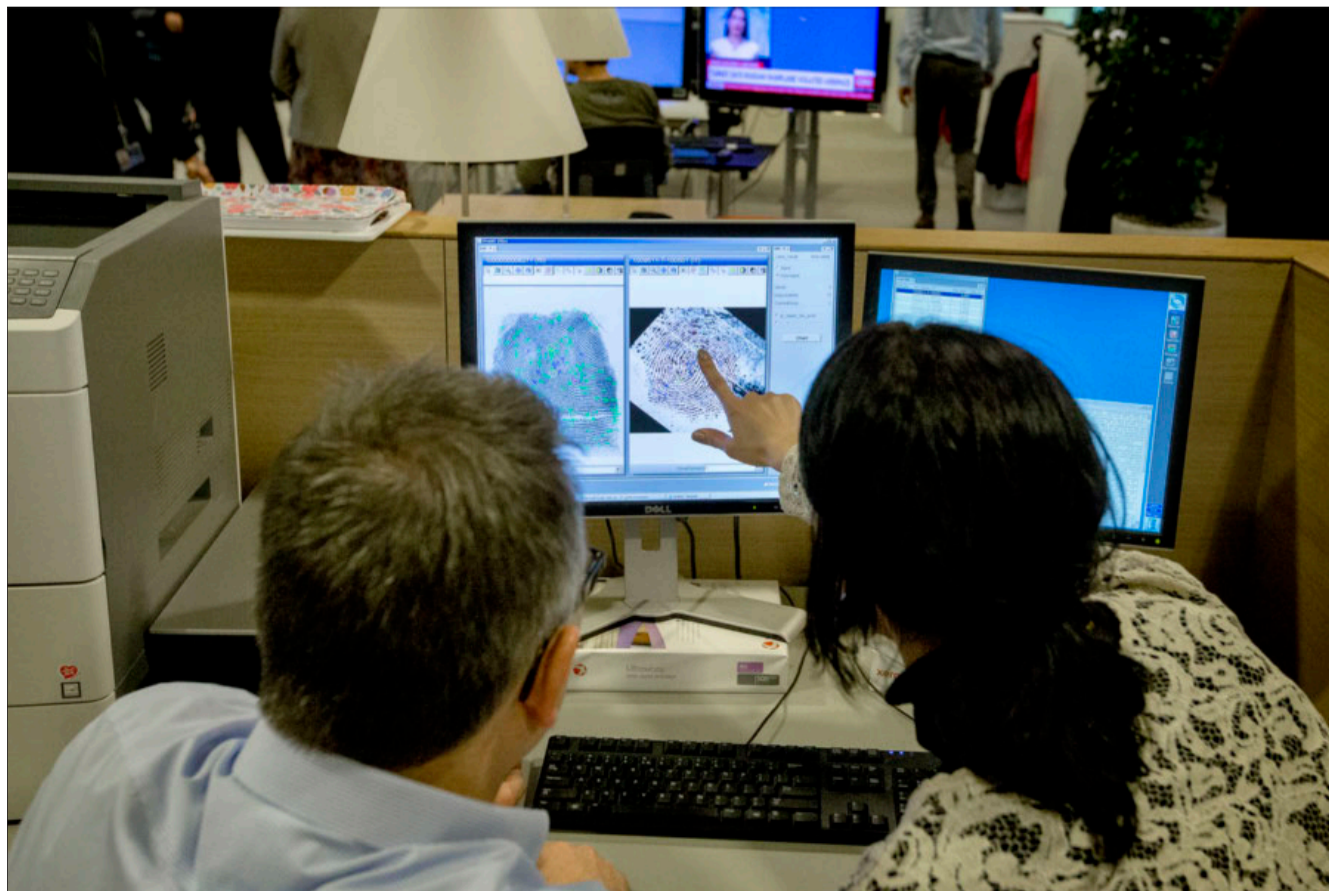
vandet i vores digitale og grænseløse Europa. Og nej – grænsebomme er ingen hindring for kriminalitet, der begås via nettet – og det er der, den foregår i dag.

Hvor EU og altså også Europol og Eurojust er uhyre værdifulde i kampen mod den moderne tids kriminalitet, bl.a. gennem registreringer af kriminelle og kriminalitet, bør man ikke glemme, at det også er i EU – og ikke mindst gennem EU-Domstolen, der arbejdes med at finde den rigtige balance mellem overvågning og privatliv.

Det var jo således f.eks. EU-Domstolen, der kendte EU's eget direktiv om logning for stridende mod EU-retten forrige år, hvilket også havde som konsekvens, at den danske regulering om logning blev væsentligt indskrænket.

Dette vigtige balancepunkt mellem en tæt registrering og retten til et privatliv er således i dag knyttet tæt op til EU – og det vil være skidt, hvis Danmark om føje år står med en (for) tæt registrering af danske borgere, men uden effektive værktøjer og samarbejdsflader til at bekæmpe den grænseoverskridende kriminalitet.

Glædelig jul og godt nytår.

Europol er i dag kernen om det politimæssige samarbejde i EU, og det er Europol, der har en lang række databaser, som dansk politi gennem årene har været flittige brugere af. Her er det Europol's hovedkvarter i Haag.
Arkivfoto: Finn Frandsen/Polfoto